

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพัทลุง

๑. ความเป็นมา

ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยถือว่าเรื่องดังกล่าวเป็นวาระสำคัญของชาติ และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๙ ให้นำหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานเข้าร่วมรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) เพื่อยกระดับธรรมาภิบาลในหน่วยงานภาครัฐ ลดความเสี่ยงต่อปัญหาการทุจริตประพตติมิชอบในองค์กร

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพัทลุง จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานฯ โดยการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานฯ โดยการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และความรุนแรงของผลกระทบ นำมาสู่การกำหนดมาตรการในการควบคุมความเสี่ยงหรือลดความเสี่ยงดังกล่าว เพื่อสร้างความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ให้หลีกเลี่ยงการกระทำที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง มีมาตรฐาน สร้างความเข้าใจเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ปฏิบัติราชการด้วยความระมัดระวัง ไม่เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติงาน

๒. การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ที่อาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interests)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงฯ เป็นการวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงที่จะเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เพื่อจัดลำดับความเสี่ยง และออกแบบแนวทางการจัดการความเสี่ยงต่อไป โดยมีวิธีการโดยสรุป ดังนี้

๑. กำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยง

๒. ประเมินความเสี่ยงในประเด็นต่างๆ ตามตารางคะแนน โดยกำหนดระดับที่เหมาะสมกับประเด็นความเสี่ยงนั้นๆ ๕ ระดับ เพื่อให้ทราบถึงความรุนแรงและมีความสำคัญโดยพิจารณาจาก

๒.๑ โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง มีโอกาสที่จะเกิดมากน้อยเพียงใด

๒.๒ ผลกระทบของความเสี่ยง หากเหตุการณ์นั้นๆ จะก่อให้เกิดความเสียหายในระดับใด

ตารางที่ ๑ เกณฑ์กำหนดระดับโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดความเสี่ยง

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อย
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

ตารางที่ ๒ เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลกระทบด้านการดำเนินงาน

ระดับ	ผลกระทบที่อาจจะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ผิดวินัย
๔	สูง	เสื่อมเสียภาพลักษณ์องค์กร
๓	ปานกลาง	สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ไม่เหมาะสม
๒	น้อย	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
๑	น้อยมาก	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานนาน ๆ ครั้ง

๓. การวิเคราะห์ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) ซึ่งจะบ่งบอกถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงโดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับความเสี่ยง

= โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ x ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ

(Likelihood x Impact)

ตารางที่ ๓ แสดงระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

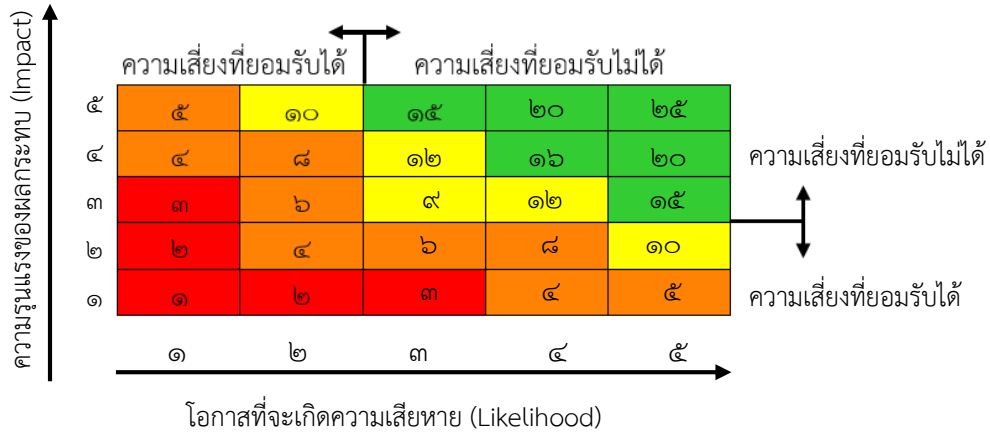
ลำดับ	ระดับของความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๕ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๔ คะแนน

ตารางที่ ๔ การแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ในการแบ่ง

ระดับของความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
ต่ำ (Low Risk : L)	๑-๔ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	 สีเขียว
ปานกลาง (Moderate Risk : M)	๕-๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	 สีเหลือง
สูง (High Risk : H)	๙-๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	 สีส้ม
มาก (Extreme Risk : E)	๑๕-๒๕ คะแนน	มีมาตรการลด และประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	 สีแดง

๔. นำความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์มาจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

การจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

๕. นำผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่ได้มาจัดทำตารางสรุปการประเมินความเสี่ยง

ตารางที่ ๕ ตารางสรุปผลการประเมินความเสี่ยง

เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย	ความรุนแรงของผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
๑. การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ๑.๑ การใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน หรือตรวจเอกสารไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคำขอแต่มีการรับเรื่องไว้	๒	๔	๘
๒. การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ๒.๑ การเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหา (ฐานความผิด) จากหนักเป็นเบา	๑	๕	๕
๓. การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ ทรัพยากรภาครัฐ			
๓.๑ ข้าราชการหรือคู่สมรสหรือเครือญาติ ทำธุรกิจเป็นคู่สัญญาในการจัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยงาน	๒	๓	๖
๓.๒ การใช้ทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อผลประโยชน์ของตนและผู้อื่น เช่น การนำรถยนต์ราชการไปใช้ส่วนตัว การนำน้ำมันราชการเติมรถยนต์ส่วนตัว การใช้เวลาราชการไปทำเรื่องส่วนตัว	๑	๔	๔

จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพัทลุงตามประเภทความเสี่ยง ๓ ด้าน ได้แก่ (๑) ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (๒) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และ (๓) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ สรุปได้ดังนี้

(๑) ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน หรือตรวจเอกสารไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคำขอแต่มีการรับเรื่องไว้ ระดับความเสี่ยงปานกลาง (ค่าคะแนน ๘) เป็นความเสี่ยงที่ยอมรับได้ แต่เพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเกิดขึ้นจึงได้มีการกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมความเสี่ยง ดังนี้

- ๑.๑ จัดทำคู่มือมาตรฐานในการยื่นขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (คู่มือประชาชน)
- ๑.๒ เผยแพร่มาตรฐานการให้บริการแก่ผู้ประกอบการและผู้สนใจทั่วไป
- ๑.๓ เพิ่มช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนเพื่อให้มีการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ
- ๑.๔ การกำกับดูแลของผู้บังคับบัญชาในขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

(๒) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ กรณีการเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหา (ฐานความผิด) จากหนักเป็นเบา ระดับความเสี่ยงปานกลาง (ค่าคะแนน ๕) เป็นความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และในการดำเนินการที่ผ่านมาไม่พบปัญหาการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนของเจ้าหน้าที่ จึงยังไม่มีกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมความเสี่ยง

(๓) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ กรณีข้าราชการหรือคู่สมรสหรือเครือญาติ ทำธุรกิจเป็นคู่สัญญาในการจัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยงาน หรือการใช้ทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อผลประโยชน์ของตนและผู้อื่น เช่น การนำรถยนต์ราชการไปใช้ส่วนตัว การนำน้ำมันราชการเติมรถยนต์ส่วนตัว การใช้เวลาราชการไปทำเรื่องส่วนตัว ระดับความเสี่ยงต่ำ (ค่าคะแนน ๖ และ ๔ ตามลำดับ) และในการดำเนินการที่ผ่านมาไม่พบปัญหาการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากที่ผ่านมาสำนักงานฯ ได้ดำเนินการกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมความเสี่ยง เช่น การขออนุมัติใช้รถยนต์ การขออนุมัติเติมน้ำมัน การบันทึกระยะเวลาไมล์การใช้รถยนต์ เป็นต้น

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกและเกิดความตระหนัก ระมัดระวังมิให้เกิดเหตุการณ์ผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จึงได้จัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูล “การป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ประกอบด้วย แนวทางป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม การดำเนินการกรณีประสบพบเห็นพฤติกรรมที่นำไปสู่การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ตัวอย่างที่มีความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม และตัวอย่างกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาแยกแยะผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวมของเจ้าหน้าที่ ให้เกิดความเข้าใจถูกต้อง เป็นมาตรฐานเดียวกัน

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพัทลุง
๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒